

การจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอน

ปีการศึกษา 2560

โครงการ “แบ่งปันความรู้สู่ห้อง”
เรื่อง “เทคนิคการสอนวิชากฎหมาย”

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงรามคำแหง

คำนำ

คู่มือเทคนิคการสอน วิชากฎหมาย ฉบับนี้เกิดขึ้นภายใต้บริบทการจัดการความรู้ (Knowledge Management-KM) ของคณะนิติศาสตร์ ปีการศึกษา 2560 ในรูปแบบกิจกรรม “แบ่งปันความรู้สู่ห้อง” โดยวิธีการให้คำปรึกษาแนะนำและถ่ายทอดทักษะประสบการณ์ของคณาจารย์รุ่นพี่จนกลายเป็นคู่มือสำหรับคณาจารย์รุ่นน้องเพื่อนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนนักศึกษาซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอน

อย่างไรก็ตามคู่มือฉบับนี้จะไม่มีความสมบูรณ์แบบใดเลยหากคงอยู่ในคลังความรู้โดยปราศจากการนำมาใช้

KM TEAM ด้านการเรียนการสอน

พฤษภาคม 2561

กิจกรรม “แบ่งปันความรู้สู่ห้อง”

เรื่อง เทคนิคการสอน วิชากฎหมาย

โดย ทีมงานจัดการความรู้ (KM Team) “ด้านการเรียน การสอน”

ศาสตราจารย์จรัส โฆษณานันท์	หัวหน้า KM Team
รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา ตันสิริ	KM Team
รองศาสตราจารย์ ดร. กิจบดี ก้องเบญจภูษ	KM Team
รองศาสตราจารย์ สุเมธ जानประดับ	KM Team
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรินทร์ เทพสุเมธานนท์	KM Team
อาจารย์ ดร. นันทรัตน์ เตชะมา	KM Team
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณฑิชา ภัคดีคง	KM Team
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรินทร์ เทพสุเมธานนท์	คุณลิขิต
นางสาวรัตน์ชา ใจอารีย์	เลขานุการ KM Team

การเริ่มต้น

การสอนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการบรรยายทั้งในส่วนกลางและบรรยายในส่วนภูมิภาค การเตรียมตัวการบรรยายไม่เหมือนกัน การบรรยายส่วนกลางจะมีการบรรยายจำนวน 12-14 ครั้ง/วิชา การสอนต้องเริ่มต้นจากพื้นฐานก่อน แต่สำหรับการบรรยายในส่วนภูมิภาคนั้นจะเป็นการสอนแบบสรุปเหลือเพียง 6 ชม./วิชา ซึ่งต้องมีการคัดเลือกเฉพาะหัวข้อที่สำคัญ ๆ เพื่อให้สามารถบรรยายได้อย่างครอบคลุมและได้เนื้อหาครบถ้วนในการบรรยาย การเตรียมการสอนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ๆ สำหรับอาจารย์ใหม่ที่ยังไม่เคยขึ้นสอนสิ่งที่ควรปฏิบัติมีดังนี้

ขั้นตอนการวางแผนและการเตรียมสอน

1. ก่อนการสอนผู้สอนต้อง

- วิเคราะห์ขอบเขตของวิชา ให้สอนครอบคลุม ก่อนสอนทุกครั้งควรอธิบายขอบเขตการสอน ต้องแนะนำเนื้อหาภาพรวมของวิชาที่จะบรรยาย หลังจากนั้นสรุปปิดเนื้อหา และมีการให้ลูกศิษย์ทำแบบฝึกหัดในหัวข้อที่สำคัญ เพื่อฝึกวิเคราะห์ด้วย และไม่เพียงแต่สอนวิชาที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้องต่อเนื่องกันกับกระบวนวิชาใดๆ ก็ตาม ควรศึกษาเตรียมเนื้อหาไว้ เช่น วิชาแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน หนี้ มีความเกี่ยวข้องกับนิติกรรม หรือละเมิดได้ หรือสอนวิชากฎหมายเอกชน จะต้องรู้กฎหมายนิติกรรม บุคคล หนี้ นิติกรรมทรัพย์สินด้วย ควรมีการตั้งคำถามหรือข้อสงสัยเพื่อเตรียมคำตอบไว้สำหรับลูกศิษย์ด้วย

- วิเคราะห์บทเรียน โดยการวางโครงสร้างใหม่ อาจไม่จำเป็นต้องเริ่มต่อเนื่องจากบทที่ 1 แล้วต้องเป็นบทที่ 2 แต่ให้ดูความสำคัญก่อน-หลัง เพื่อให้เนื้อหาเกิดความเชื่อมโยง เช่น ข้อสอบตั้งคำถาม เรื่อง สามีภรรยาที่ชอบด้วย

กฎหมาย แต่นักศึกษายังไม่ได้เรียนกฎหมายครบถ้วน จะทำให้การตอบคำถามไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ และไม่สามารถนำความรู้ไปต่อยอดได้ ฉะนั้นเป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่จะต้องเรียงความคิดตามความรู้

- วิเคราะห์ผู้เรียน เป็นการวางพื้นฐานให้นักศึกษา เนื่องจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีนักศึกษาหลากหลายรูปแบบ มีอายุที่แตกต่างกัน จะมีการนำเสนอข้อมูลหรือสอนแตกต่างกันด้วย รวมทั้งมีนักศึกษาที่เป็นแบบ pre degree ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานเลย นักศึกษาระดับปริญญาตรีต้องสอนพื้นฐานตัวบทกฎหมายให้นักแน่นต้องเข้าใจในตัวบทกฎหมาย การอธิบายตัวบทกฎหมายต้องอธิบายถึงเจตนารมณ์ของมาตรานั้นๆ อย่างกระจ่าง เมื่อนักศึกษาเกิดความเข้าใจไม่ต้องท่องจำ สามารถนำมาตรามาใช้ได้อย่างแม่นยำและถูกต้อง เพราะนักศึกษาต้องเติบโตและนำความรู้ไปใช้ในหน้าที่การงานต่อไป

2. ต้องมีองค์ความรู้

ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญมากๆ มากกว่าเทคนิค องค์ความรู้ของวิชาที่จะนำมาสอนสำคัญมากๆ ขอนำคำพูดของ Steven Paul Jobs ที่กล่าวไว้ว่า “Stay hungry, Stay foolish” คำแรกคือ “Stay hungry” แปลว่า ความหิวกระหาย ความรู้ ส่วนคำว่า “Stay foolish” ให้รู้สึกที่ตัวเองโง่อยู่ จะชวนขวายหาความรู้ตลอด หิวโหยความรู้ ไม่เพียงแต่เด็กเท่านั้น ครูบาอาจารย์ก็เช่นกัน ต้องคิดว่าเรายังโง่อยู่เสมอ บางครั้งที่อ่านงานวิชาการของตะวันตกในเชิงนิติปรัชญา ผมยังรู้ไม่เท่าสิ่งที่เขาพูด ผมคิดเสมอว่าตัวเอง foolish (โง่) และ hungry หิวความรู้อยู่เสมอ คั่นคว้าหาความรู้ไม่รู้จักจบ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้องค์ความรู้ของเราที่จะใช้สอนเด็กมีความมั่นคงหนาแน่น ถ้าอาจารย์ไม่มีตรงนี้สอนแบบวัน ๆ ไป ตายซาก นักศึกษาจะได้รับเพียงเศษเสี้ยวของวิชา นักศึกษาจะซึมซับในเรื่องของความเร้าร้อน กระตือรือร้นของผู้สอนได้อย่างไร มันคือ

องค์ความรู้ที่ไม่มั่นคง เป็นเทคนิคที่ล้มเหลว เพราะคุณไม่สามารถที่ทำให้ นักศึกษาเห็นว่าความรู้ที่เราสอนนั้นมันมีเหตุมีผล มีน้ำหนัก มีคุณค่าต้องมองค ความรู้ของวิชาที่จะมาสอน ต้องทำการบ้านมาก่อน เตรียมตัวก่อนสอนอย่างติ การสอนนั้นต้องพูดเรื่องที่ยากให้เป็นเรื่องที่ย่ง่ายให้ได้

3. การเตรียมตัวสอน

ก่อนที่จะสอนควรมีการศึกษาหนังสือเกี่ยวกับจิตวิทยาการสอนซึ่ง เป็นเรื่องที่สำคัญจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในตัวลูกศิษย์ อาทิเช่น เมื่อ สอนไปแล้ว 45 นาที ความสนใจของลูกศิษย์จะลดน้อยลง ครูต้องหาเทคนิค การสอนเพื่อดึงความสนใจให้ลูกศิษย์ เป็นต้น

จากนั้นหุ่มเทศน์คว่าหาความรู้จากตำราของอาจารย์ระดับ ปรมาจารย์มาศึกษาหลาย ๆ เล่มนำแนวทางมาการสอนมาประยุกต์ต่อยอด ความรู้ ทำความเข้าใจเนื้อหา เพราะการเป็นอาจารย์ต้องเข้าใจเนื้อหาที่จะสอน หากสอน 2 ชั่วโมง ควรเตรียมการสอนอย่างน้อย 4 ชม.เพราะว่า “เหลือดีกว่า ขาด” ก่อนบรรยายทุกครั้งควรทบทวนเนื้อหาและในการสอนอย่างน้อย 3-5 ครั้ง เพื่อตรวจสอบเนื้อหาว่ามีความทันสมัยและก่อให้เกิดความมั่นใจในการ สอน พร้อมทั้งนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการสอน อย่างเช่น คอมพิวเตอร์มาช่วยในการบรรยายเช่น โปรแกรม Power point หรือใช้สื่ออื่น ๆ อาทิ ภาพยนตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมาประกอบการสอน การวาด แผนผัง เป็นต้น

การสอนที่ดีนั้นต้องสอนให้เข้าใจง่าย คือ ทำสิ่งที่ยากให้เป็นเรื่องง่าย โดยการสอนด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายที่สุด อาจใช้เพียงคำเดียวที่เมื่อนักศึกษาเห็น ก็เข้าใจในสิ่งที่สื่อออกมา เช่น บางวิชาหรือบางมাত্রามีเนื้อหาเยอะมาก บรรยายอาจไม่เห็นภาพหรือไม่เข้าใจ อาจต้องมีการยกตัวอย่าง การ เปรียบเทียบเปรียบเทียบ จ่ายเบี้ยประกันภัย ชั้น 1 ย่อมได้ค่าคุ้มครองใน วงเงินที่สูงกว่า การจ่ายเบี้ยประกันภัย ชั้น 3 เราอาจสรุปคำให้สั้นเพียงคำหรือ

สองคำ ได้ว่า “จ่ายมาก ได้มาก จ่ายน้อย ได้น้อย” เป็นต้น อีกเรื่องที่สำคัญ คือ การใช้คำบุพบทสันธาน เช่น แต่ แก่ ต่อ และ หรือ ควรใช้ให้ถูกต้อง ถ้าเป็น เนื้อเรื่องที่ขัดแย้งก็ใช้คำว่าแต่ เป็นต้น

4. การสรุปเนื้อหา

ก่อนการจบการบรรยายต้องสรุปประเด็นใจความสำคัญของมาตรา แยก หลักเกณฑ์ หรือองค์ประกอบของตัวบทกฎหมายความผิด และเปิดโอกาส ให้ ลูกศิษย์ มีส่วนร่วม ในการ ชักถาม โต้ตอบ แบบ Two-way Communication แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยน ทักษะคิดระหว่างอาจารย์กับ ลูกศิษย์ควรตั้งคำถามเพื่อให้ลูกศิษย์คิด จะทำให้มีประสบการณ์ และตามทัน ตัวบทกฎหมาย คำถามควรถามจากง่ายไปยาก ถามแล้วหากนักศึกษาไม่ตอบ ใน ครั้งแรก อาจารย์อาจตอบเอง เมื่อนักศึกษาเรียนไปหลายครั้งขึ้นอาจตอบ คำถาม การตอบ ของลูกศิษย์เป็นการประเมินว่านักศึกษาสามารถเข้าใจเนื้อหา บทเรียนได้อย่างถ่องแท้ ในการเรียนในครั้งต่อไปอาจารย์ต้องบอกหัวข้อประเด็น ที่จะสอนเพื่อให้ลูกศิษย์เตรียมความพร้อมล่วงหน้าศึกษาตัวบทกฎหมายก่อนที่ จะเข้าเรียน และก่อนจบการสอนในชั่วโมงสุดท้าย ควรแนะนำวิธีการตอบ ข้อสอบ การออกแบบข้อสอบจะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ต้องตรงและครอบคลุมกับขอบเขตของวิชานั้น ๆ เพื่อให้ลูกศิษย์ สามารถเตรียมตัวในการสอบ ผลจากการสอบ เป็นการประเมินการสอนของ อาจารย์ ถ้านักศึกษาเข้าใจเนื้อหาวิชาได้อย่างถ่องแท้ อธิบายให้คนอื่นเข้าใจและ นำไปใช้ในการสอบได้ที่สำคัญสามารถนำความรู้ทางกฎหมาย ซึ่งเป็นกติกาของ สังคม เป็นกฎเกณฑ์ หรือ ข้อตกลงที่สังคมร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นหลักปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสงบสุขเรียบร้อย เป็นประโยชน์และเป็นธรรมในสังคม

5. การประเมินผล

หลังจากที่สอนเสร็จต้องสังเกตดูอากัปกิริยาของลูกศิษย์ว่าเข้าใจหรือไม่ การสอนจึงต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ คือ การมีศิลปะในการถ่ายทอดอย่างไรทำให้นักศึกษาเข้าใจมากที่สุด เพราะถ้าหากมีความรู้มากแต่เมื่อพูดไปแล้ว นักศึกษาไม่เข้าใจก็ไม่มีประโยชน์ต้องมีการประเมินตนเองด้วย หากสอนเรื่องใดไม่ชัดเจน ครั้งต่อไปควรมาทบทวนและยกตัวอย่างใหม่ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น นำผลการประเมินจากลูกศิษย์มาพิจารณาและนำมาปรับปรุงการสอน เช่น พูดเร็วเกินไป เป็นต้น

เทคนิคการสอน เมื่อเจอนักศึกษาครั้งแรก

การพบกันวันแรกควรสร้างความประทับใจต่อลูกศิษย์ โดยมาให้ตรงเวลา หรือมาก่อนสัก 10 นาที ซึ่งเรื่องนี้ท่านอาจารย์ประพนธ์ ศาตะมาน ได้กล่าวไว้ว่า “การไม่เข้าสอนให้ตรงเวลาทำให้อาจารย์ผู้บรรยายเกิดความละเอียด มีความกังวลในการสอน อาจทำให้การสอนไม่ราบรื่น” การมาก่อนการสอนครึ่งชั่วโมงจะทำให้ผู้บรรยายผ่อนคลายความเครียดและมีเวลาในการเตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ วันแรกที่บรรยายควรสร้างบรรยากาศให้สบาย ๆ ให้เหมือนสัมมนาหรือสนทนา พูดเรื่องทั่วไป เช่น วิชาที่สอนมีกี่ Section แต่ละ Section มีอาจารย์ท่านใดบรรยายบ้างเพื่อติดตามการสอนและข้อสอบที่แต่ละ Section จะออก รวมทั้งมีการแนะนำตำรากฎหมายที่ใช้สอนในวิชานั้น ๆ ตำราหลักของมหาวิทยาลัยรามคำแหงหรือจากมหาวิทยาลัยอื่นที่มีเนื้อหาในวิชาที่สอน การนำเข้าสู่บทเรียน ควรมีการกล่าวถึงโครงสร้างของกฎหมาย (Structure) กรอบแนวคิด (Concept) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของกฎหมายเกี่ยวกับตัวบทกฎหมาย ต้องอธิบายให้เห็นถึงฐานความคิดเจตนารมณ์ของกฎหมายในแต่ละมาตรา เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

เทคนิคการสอน การดึงดูดความสนใจ

- นำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ลูกศิษย์สามารถเรียนรู้ เข้าใจในสิ่งที่ต้องการ เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อลูกศิษย์และทำให้การสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เช่น การใช้โปรแกรม Power Point ในการนำเสนอ แผนที่ความคิด หรืออาจนำภาพยนตร์ที่ตัดต่อมาเพียง 5-10 นาทีมาประกอบการสอน เพื่อดึงดูดความสนใจของลูกศิษย์ และทำให้ลูกศิษย์อยากเข้าห้องเรียน

- การสอนกฎหมายควรนำตัวอย่างจากเหตุการณ์ในปัจจุบันที่เกิดขึ้นจริงในสังคม เป็นเรื่องที่ทันสมัย หรือเป็นข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เช่น นายกรัฐมนตรีมีสามีหรือไม่ อยู่ร่วมกันแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส ไม่เรียกว่าเป็นสามี เราต้องวิเคราะห์ให้เห็นภาพให้ชัดเจน วิเคราะห์ถึงความบกพร่องของกฎหมายได้ เป็นต้น

- ยกตัวอย่างจากข้อสอบเก่าเป็นเรื่องที่สำคัญ ลูกศิษย์จะให้ความสนใจ ครูจะต้องสอนลักษณะการตอบว่าควรตอบอย่างไร ยกหลักกฎหมาย วินิจฉัย สรุป ควรมีการแนะนำการเขียนวินิจฉัยตั้งแต่เริ่มต้น ส่วนแรกที่จะเขียน “กรณีตามปัญหา” หรือ “กรณีตามอุทธรณ์” จากนั้นเขียนด้วยการเกริ่นนำ หรืออารัมภบท การวินิจฉัย ใช้สำนวนว่า “กรณีดังกล่าวถือได้ว่า” ต้องอธิบายให้ละเอียดเห็นภาพจะทำให้ลูกศิษย์สามารถเขียนคำตอบในข้อสอบได้ดีมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

- อาจมีการสอดแทรกมุขตลกได้จะดีมาก แต่ในบางวิชาที่ไม่สามารถสอดแทรกได้ เช่น อย่งวิชาจรรยาบรรณ หรือทรัพย์สินจะสอนอย่างไรให้มีความตลกขบขันได้

- ผู้บรรยายบางท่านอาจนั่งสอนทำให้ลูกศิษย์ไม่มีการสื่อสารกันมากนัก อาจใช้วิธีการบรรยายพร้อมการเคลื่อนไหวตลอดเวลา โดยการตั้งคำถามเพื่อให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นในหัวข้อในการบรรยาย

ครูที่ดีควรมีคุณสมบัติและข้อควรปฏิบัติที่สำคัญ

มิติด้านสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ปัญหาของสังคม ครูอาจารย์ไม่เพียงให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายเพียงอย่างเดียว ต้องช่วยวิเคราะห์ปัญหาของสังคมชาติ และ มีสำนึกในสังคมความรับผิดชอบทางสังคม มีอุดมการณ์ต่อสังคม ผู้ที่เข้ามาเป็นอาจารย์ต้องมีอุดมการณ์ที่จะให้ปัญญา ให้ความรู้ และ ความสว่าง ผู้เติมเต็ม เป็นผู้ให้ ต้องให้รู้จักความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นผู้ชี้ปัญหาความบกพร่องของสังคม เกี่ยวพันอย่างไรกับกฎหมาย บางครั้งการทำผิดกฎหมายก็เป็นเรื่องที่ผิด แม้ไม่ผิดกฎหมายก็เป็นเรื่องที่สมควรผิดได้ ไม่ผิดกฎหมายแต่ผิดทางความคิด เรื่องความยุติธรรมต่าง ๆ ไม่ผิดกฎหมายแต่อาจผิดต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น “...กฎหมายนั้นไม่ใช่ตัวความยุติธรรม เป็นแต่เพียงเครื่องมืออย่างหนึ่ง สำหรับใช้ในการรักษาและอำนวยความยุติธรรมเท่านั้น การใช้กฎหมายจึงต้องมุ่งหมายใช้เพื่อรักษาความยุติธรรมไม่ใช่เพื่อรักษาตัวบทของกฎหมายเอง และการรักษาความยุติธรรมในแผ่นดินก็มีได้มีวงแคบอยู่เพียงแค่ว่าขอบเขตของกฎหมาย หากต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรมจรรยาตลอดจนเหตุและผลตามความเป็นจริงด้วย...” พระบรมราชาชาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ที่กล่าวไว้ อย่าคิดว่าถูกกฎหมายแล้วจะถูกเสมอไปบางอย่างอยู่เหนือกฎหมายแต่ไม่ยุติธรรม อาจารย์ไม่เพียงแต่สอนความรู้อย่างเดียวต้องสอนให้มีอุดมการณ์ความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย

มิติด้านจิตวิญญาณ

ผมอยากแนะนำหนังสือ “เรื่องกล้าที่จะสอน” เป็นหนังสือที่ค้นหาความเป็นครูที่แท้จริง ให้สำรวจตัวเอง เพื่อให้เข้าใจตัวเองมากขึ้น การสอน

แล้วทำให้เด็กกลัว แสดงให้เห็นถึงความผิดพลาด ครูต้องสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียน เริ่มต้นจากการถามสารทุกข์สุกดิบ ทำให้เกิดความเชื่อ ก่อให้เกิดความศรัทธาในตัวผู้สอนจะนำไปสู่ความสนใจและรักในวิชานั้นๆ อย่าเอาอำนาจไปข่มนักเรียน ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่จะต้องสะกิดตัวเองเสมอ องค์กรความรู้ภายนอก กับภายในมันแยกกันไม่ออก องค์กรความรู้ภายนอกกับจิตวิญญาณในตัวเองมันสัมพันธ์กัน ผลจะถูกถ่ายทอดเป็นวิธีการสอน ความสำเร็จหรือความล้มเหลว อาจเป็นผลลัพธ์ของบทสังเคราะห์ หนักแน่นในการแก้ไข

มีความมั่นใจ Confidence

ต้องมั่นใจในวิชาการที่เรียนมา จะเกิดความเชื่อมั่นในสิ่ง ๆ นั้น จะทำให้สามารถทำอะไรได้ประสบความสำเร็จ อย่างที่ ศาตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ กล่าวให้แง่คิดไว้ว่า “ให้คิดว่าเราเป็นครูเราไปสอนลูกศิษย์ สอนลูกศิษย์ ด้วยใจของความเป็นครู”

การสร้างน่าเชื่อถือ

การสร้างความน่าเชื่อถือด้วยการเป็นครูที่มีความรอบรู้ในเรื่องที่สอนแล้วสามารถแสดงความรู้ความคิดเห็นได้อย่างแจ่มแจ้งแล้วยังต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ดังนี้

1. การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ทรงผมดูดีสะอาดตา ซึ่งเป็นการให้เกียรติลูกศิษย์และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดการยอมรับ
2. กริยามารยาท อ่อนน้อม ถ่อมตน ไม่พูดจาหยาบคาย ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

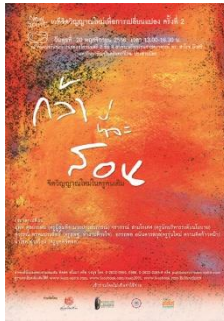
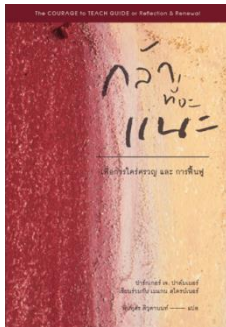
สิ่งที่ไม่ควรทำในการสอน

1. อย่า “ติเตียนดูค่า ให้ว่ากล่าวตักเตือน”
เช่น ลูกศิษย์แต่งกายไม่สุภาพ สอนว่าให้เกียรติมหาวิทยาลัย ให้แต่งกายให้สุภาพ เป็นต้น
2. อย่า “วางเฉย”
เช่น เล่นโทรศัพท์ คุยกัน เล่นไลน์ ไม่สนใจไม่ได้ ต้องตักเตือน ต้องกวาดตามอง 360 องศา ครูไม่สนใจผู้เรียนตั้งหน้าตั้งตาสอนอย่างเดียวจะไม่เกิดประโยชน์ต่อลูกศิษย์
3. อย่า “เรื่อยเจื้อย”
การสอนแบบไม่มีเป้าหมายพูดไปเรื่อยเปื่อย เช่น การสอนออกนอกเรื่องจนลูกศิษย์ไม่ได้เนื้อหาสาระในเรื่องเรียน แต่อาจจะมีแทรกใน การสอนได้บ้างเพื่อเป็นการผ่อนคลายให้กับลูกศิษย์
4. อย่า “อัดแน่น” เช่น การอัดแน่นเนื้อหามากเกินไปอาจทำให้ลูกศิษย์รับไม่ไหวเหมือนน้ำล้นตุ่ม ต้องรู้จักหยุดให้เวลา และมีการแลกเปลี่ยน สอบถามว่าเข้าใจไหม เข้าใจว่าอย่างไร ต้องมีการตรวจสอบตลอดเวลา
5. อย่า “ทำชู้” เป็นวิธีการทำงานที่ยืดถือได้ คืออย่าทำอะไรอย่างชู้ๆ เพราะเราจะเป็นคนชู้
6. อย่า “พูดเรื่องส่วนตัว” ของอาจารย์ไปบรรยายในห้องเรียน
7. อย่า “อ่านหนังสือ” แทนการสอน
8. อย่า “พูดเสียงอู้อี้” ทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่าย
9. อย่า “พูดหยาบค้าย จาบจ้วง ตูถูก” ต้องระวังเรื่องคำพูดให้มาก
10. อย่า “มองเพดาน” เวลาบรรยาย ควรสบตากับลูกศิษย์
11. อย่า “สอนเกินเวลา

หนังสือแนะนำและภาพยนตร์ที่ควรชม

บทความแนะนำ

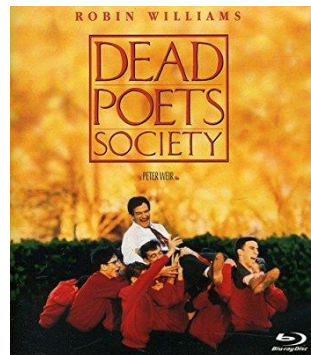
- บทความเกี่ยวกับกฎหมาย วิ.แพ่ง
ของศาสตราจารย์ (พิเศษ) ชานินทร์ กรัยวิเชียร
- หนังสือเรื่อง กล้าที่จะสอน

ภาพยนตร์ที่

ควรชม

- ฮอริโมน
- Dead Poets Society

ตอบข้อสงสัย จากรุ่นพี่ผู้เชี่ยวชาญ	
ข้อความคำถาม	ข้อคิดเห็นของ KM Team
1. เมื่ออาจารย์ไม่สามารถตอบคำถามได้ อาจารย์ควรทำอย่างไร	1. ไม่ต้องอาย เพียงแจ้งนักศึกษาว่า จะขอไปค้นคว้าแล้วนำมาอธิบายในคาบต่อไป 2. อย่าพูดตบไปนะบอกไปตรงๆเลย ว่าเดี๋ยวคาบหน้าอาจารย์มาบอกให้นะ
2. ถ้าเกิดว่าสอนไม่ถูกต้องควรทำอย่างไร	1. ให้กลับมาแจ้งในคาบถัดว่า ว่าคาบที่แล้วอาจารย์ขอโทษนะ อ. สอนผิดไป เอาใหม่นะ และอธิบายสิ่งที่ถูกต้องให้กับนักศึกษา อย่าปล่อยให้เลยผ่านไป ต้องนึกถึงผลประโยชน์ของนักศึกษาให้มากที่สุด
3. สำหรับอาจารย์ที่เริ่มต้นสอนเราจะรู้ได้อย่างไรว่าองค์ความรู้ของเราเพียงพอที่จะถ่ายทอดได้แล้ว จะใช้มาตรฐานใดดี?	3. เมื่อคุณเข้ามาเป็นอาจารย์แล้วก็ต้องจับไม้ค้ำสอนและต้องคิดว่าเราไปเพื่อเพิ่มพูนความรู้ กระบวนการสอนที่สะสมและการหาความรู้ตลอดเวลาจะทำให้การสอนพัฒนาไปเรื่อย ๆ แม้ว่าจะมีตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์ทุกครั้งที่สอนจะต้องมีการเตรียมตัวสอนทบทวนแม้ว่านิติปรัชญาไม่มีอะไรต้องอัปเดต เพราะงานวิชาการบางที่เขียนแล้วตีความผิด ก็มีฉีกหนังสือ ความรู้คือการตีความและความรู้ล้วนแต่มีอคติของผู้เขียน ถ้าเรามีเตรียมพร้อมใน

ตอบข้อสงสัย จากฐานข้อมูลที่ผู้เชี่ยวชาญ	
ข้อความคำถาม	ข้อคิดเห็นของ KM Team
3. สำหรับอาจารย์ที่เริ่มต้นสอนเราจะรู้ได้อย่างไรว่าองค์ความรู้ของเราเพียงพอที่จะถ่ายทอดได้แล้ว จะใช้มาตรฐานใดดี?	3. การสอนข้อมูลก็จะใหม่อยู่ตลอดเวลา ยกตัวอย่างนักฟุตบอลทุกคนต้องซ้อมอย่างหนักมากจึงจะเก่งมากแต่ก็ต้องซ้อมอยู่ดี

ประมวลภาพกิจกรรมประทับใจ

